

PRIPOROČILA ZA PREBIVALCE O RAVNANJU Z AZBESTNIMI ODPADKI OB ČISTILNIH AKCIJAH

V Sloveniji iz delovnega in življenjskega okolja še nismo odstranili vseh izdelkov iz azbesta zato **azbestne odpadke** ob pomladanskih čistilnih akcijah pogosto najdemo neustrezno odložene oz. odvržene v naravi.

Azbestna vlakna so mikroskopsko majhna in lahka, v zraku lebdijo in so neuničljiva. Nevarno je vsako azbestno vlakno. Azbestnih vlaken s prostim očesom **ne vidimo**, jih **ne vohamo** in **ne čutimo med vdihavanjem**.

Azbestna vlakna **so rakotvorna**, predvsem njihovo vdihavanje predstavlja veliko tveganje za zdravje. Pri vdihu zaidejo globoko v pljuča, kjer lahko ostanejo več let preden se lahko razvijejo različne bolezni pljuč. Od izpostavljenosti azbestu do morebitnega pojava bolezni lahko preteče več let (od 10 do 40 in več), znaki bolezni se pokažejo pozno in so neznčilni (kašelj, zadihanost, hripavost...).

V naravi lahko najdemo neustrezno odvržene različne azbestne odpadke:

odsluženo strešno kritino, gradbene odpadke z azbestnimi tesnilnimi masami, smolami, lepili, azbestne opeke, azbestne betone, ostanke azbestno cementnih vodovodnih in kanalizacijskih cevi, kolena, peči (s tesnilnimi in izolacijskimi masami), talne obloge z azbestno izolacijo, plošče vinaz, različne izolacijske materiale, tesnila, paste, kite, fasadne plošče, stropne azbestne obloge, čisti azbest v obliki tkanine ali ometa, zavorne obloge, toplovodne kotle, grelce...

Valovite plošče (strehe in zidovi)

plošče vinaz, linoleji z azbestnimi vlakni

Tekstil, ki vsebuje azbest

Poškodovana cevna izolacija

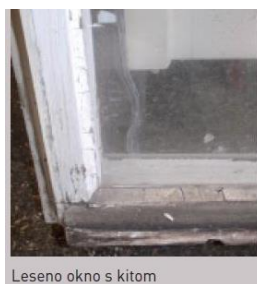
odslužena azbest-cementna kritina (salonitke)

azbestne tkanine

izolacijski material

Cementno vezane grelne cevi

Leseno okno s kitom

Termoakumulacijski grelniki

Slike: pridobljene s spletne strani 20. 2. 2015: http://www.gzs.si/slo/panoge/zbornica_za_poslovanje_z_nepremicninami/66252

Dokument:	PRIPOROČILA ZA PREBIVALCE O RAVNANJU Z AZBESTNIMI ODPADKI OB ČISTILNIH AKCIJAH
Pripravili:	Oddelek za fizikalne dejavnike tveganja iz okolja, Center za zdravstveno ekologijo, NIJZ v sodelovanju s KIMDPŠ UKC Ljubljana
Verzija: junij 2026	
Zamenja verzijo: februar 2019	
Stran 1/4	

Na divjih odlagališčih se komunalni odpadki najpogosteje mešajo z azbestnimi, zato je treba najprej odstraniti azbestne odpadke (na način, da se čim manj poškodujejo), šele potem ostale.

Slika: pridobljena s spletne strani 20. 2. 2015: <https://www.ravne.si/objava/177658>

POZOR: Če med čistilno akcijo naletite na azbestne odpadke, jih nikakor ne odstranjujte sami, temveč o tem obvestite organizatorja čistilne akcije in odstranjevanje prepustite osebam, ki so za to usposobljene in opremljene.

Če kadarkoli, tudi izven čistilnih akcij, v naravi odkrijete odložene nevarne azbestne odpadke ali z njimi nasute poti, kolovoze, po možnosti fotografirajte lokacijo in o tem obvestite okoljsko inšpekcijo.

AZBESTNI odpadki so NEVARNI ODPADKI, zato je z njimi treba ravnati previdno. Pri odstranjevanju azbesta se je treba zavestno odločiti za zaščito sebe, drugih ljudi in okolja. Obvezna je uporaba OSEBNE VAROVALNE OPREME.

Če se kljub tveganju odločite in manjše količine cement-azbestnih odpadkov odstranujete sami, se ustrezno zaščitite in se prepričajte, da na tem območju ni prisotnih otrok. Za to delo potrebujete ustrezno OSEBNO VAROVALNO OPREMO. Ta je potrebna ne le za lastno varnost, ampak tudi zato, da na obleki, koži, laseh, obrazu, ne raznašate azbestnih vlaken ter s tem ne izpostavljate še drugih oseb, zlasti otrok.

OSEBNA VAROVALNA OPREMA (slika KIMDPŠ spodaj):

- varovalna delovna obleka s pokrivalom - za enkratno uporabo (na primer kombinezon Tyvek),
- delovne gumijaste rokavice,
- zaščitna očala,
- gumijasti škornji brez vezalk (hlačnice delovne obleke naj segajo čez obutev),
- maska: vsaj FFP3 maska za enkratno uporabo (kirurške ali tekstilne maske ne zagotavljajo ustrezne zaščite), profesionalne maske pa v različnih delovnih okoljih predpisuje služba za varstvo pri delu posameznega delodajalca,
- čelada in varovalni pas/vrv sta potrebni pri delu na višini.

Dokument:	PRIPOROČILA ZA PREBIVALCE O RAVNANJU Z AZBESTNIMI ODPADKI OB ČISTILNIH AKCIJAH
Pripravili:	Oddelek za fizikalne dejavnike tveganja iz okolja, Center za zdravstveno ekologijo, NIJZ v sodelovanju s KIMDPŠ UKC Ljubljana
Verzija: junij 2026	
Zamenja verzijo: februar 2019	
Stran 2/4	

OSEBNA VAROVALNA OPREMA ZA DELO Z AZBEST- CEMENTNIMI IZDELKI

Osebna varovalna oprema za delo z azbestocementnimi izdelki je namenjena predvsem zaščiti lastnega zdravja ter zmanjšanju možnosti raznašanja azbestocementnega prahu v širše bivalno okolje.

Čelada, varovalni pas in varovalna vrv za delo na višini.

Delovna obleka za enkratno uporabo iz materiala, ki preprečuje možnost prijema vlaken na primer: prahotesna zaščitna oblačila (kombinezon) Tyvek™

Obutev, ki jo je mogoče oprati. Biti mora primerna za hojo po strehah s čim manjšo možnostjo prijemanja azbestocementnih vlaken. Obutev z vezalkami ni primerna, saj se na vezalke azbestna vlakna ujamejo.

Opremo za zaščito dihal moramo vedno uporabljati na območju, kjer obstaja možnost kontaminacije z azbestom! Katero masko bomo izbrali, je odvisno od koncentracije azbestnih vlaken v zraku. Uporaba tako imenovanih respiratorjev po naši zakonodaji ni dovoljena!

Rokavice iz materiala, ki preprečuje možnost prijema vlaken.

Slika: Osebna varovalna oprema za delo z azbest-cementnimi izdelki - KIMDPŠ, 2019 (Vir: Miklič Milek s sod., 2017; http://www.cilizadelo.si/e_files/content/Azbest_ucno%20gradivo_delo%20z%20azbestom_A4-WEB.pdf)

DODATNA OPOZORILA:

- **ZMANJŠAJTE OZ. PREPREČITE PRAŠENJE;** azbestno cementne odpadke **omočite (poškropite) z vodo**. Nanje ne brizgajte vode z visokim tlakom (curek vode pod pritiskom ni primeren), da ne bi azbestnih vlaken še bolj razpihali v okolico;
- **Z ODPADKI RAVNAJTE PREVIDNO, da se ne drobijo, lomijo, luščijo;** manjših kosov azbestnih odpadkov in njihovega drobirja **nikoli ne pometajte**, saj s tem azbestna vlakna prašite v okolje;
- azbestne odpadke previdno polagajte (NE MEČITE!) v posebne predpisane vreče iz tkanin iz umetne snovi ali ovijte s polietilensko folijo debeline najmanj 0,4 mm ali raztegljivo folijo v toliko slojih, da je zagotovljena debelina najmanj 0,6 mm. Vreče neprepustno zaprite ali zalepite in označite z napisom »AZBESTNI ODPADEK«. Pretrgane vreče ali folijo takoj zalepite;
- če odstranujete azbestno cementne plošče, jih previdno zlagajte na lesene palete, da bo možno nakladanje z mehanizacijo in odvoz. S ploščami naj, zaradi teže plošč, rokujeta po dve osebi;
- embalirane odpadke je treba **prevažati previdno, da se med prevozom ne drobijo in ne raztresajo;**
- oddati jih je treba na **pooblaščen odlagališče**, ki ima posebna polja za odlaganje azbestnih odpadkov;
- **med delom ne kadite in ne uživajte hrane in pijače;**

Azbestni odpadki, pridobljeno s spletne strani 30.09.2018; Vir slike: <https://www.civis.si/pravilno-ravnanje-z-azbestom/>

Azbestni odpadki, pridobljeno s spletne strani 30.09.2018; Vir slike: <https://www.civis.si/pravilno-ravnanje-z-azbestom/>

Dokument:	PRIPOROČILA ZA PREBIVALCE O RAVNANJU Z AZBESTNIMI ODPADKI OB ČISTILNIH AKCIJAH
Pripravili:	Oddelek za fizikalne dejavnike tveganja iz okolja, Center za zdravstveno ekologijo, NIJZ v sodelovanju s KIMDPŠ UKC Ljubljana
Verzija: junij 2026	
Zamenja verzijo: februar 2019	
Stran 3/4	

- po opravljenem delu je pomembno, da osebno varovalno opremo **pravilno in previdno slečete oz. snamete tako, da se sprosti čim manj azbestnih vlaken. Pomemben je pravilen vrstni red:**
  - najprej snamemo kapuco in slečemo varovalno delovno obleko, pri tem jo previdno zavijamo tako, da ostanejo zunanje – onesnažene površine znotraj zvitka. Rokavice snamemo hkrati z varovalno obleko, da ostanejo znotraj rokavov. Vse zavržemo kot azbestni odpadki;
  - škornje in čelado operemo. Na odtok vode položimo gosto krpo, ki deluje kot filter za azbestna vlakna. Po opravljenem pranju krpo zavržemo kot azbestni odpadki;
  - masko za zaščito dihal odstranimo nazadnje. Masko za enkratno uporabo odvržemo kot azbestni odpadki;
  - vse to opravljamo vedno zunaj, da ne vnašamo azbestnih vlaken v bivalne prostore. Nato se oprhamo in dobro umijemo zlasti roke, obraz in lase.

Za nazoren prikaz pravilne uporabe osebne varovalne opreme priporočamo ogled filma na spletni strani KIMDPŠ: <https://www.youtube.com/watch?v=R5BJ-QGbF0c>.

Dodatne informacije so na voljo na: <http://www.cilizadelo.si/brez-azbesta---varna-delovna-mesta-27-10-2017.html>

Dokument:	PRIPOROČILA ZA PREBIVALCE O RAVNANJU Z AZBESTNIMI ODPADKI OB ČISTILNIH AKCIJAH
Pripravili:	Oddelek za fizikalne dejavnike tveganja iz okolja, Center za zdravstveno ekologijo, NIJZ v sodelovanju s KIMDPŠ UKC Ljubljana
Verzija: junij 2026	
Zamenja verzijo: februar 2019	
Stran 4/4	